

Lausuntopyyntö Lahden seudun joukkoliikenteen seudullinen strategia 2024

Kunnanhallitus 28.10.2024 § 203
321/08.01.00/2024

Valmistelija

pormestari markku.koskinen@karkola.fi puh. 045 160 4164

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta päätti kokouksessaan 10.9.2024 pyytää kuntien lausunnot joukkoliikenteen seudulliseen strategiaan 2025–2035.

Työn keskeisenä tavoitteena on ollut laatia Lahden Seudun Liikenteen (LSL) joukkoliikenteen alueellinen strategia vuosille 2025–2035. Lahden Seudun Liikenne on tieliikenteen toimivaltainen viranomainen koko Päijät-Hämeen maakunnan alueella.

Lahden seudun liikenteelle ei ole aiemmin ollut omaa strategiaa, vaan joukkoliikenteen strategisessa kehittämisessä on tukeuduttu alueen kuntien omiin strategioihin sekä esimerkiksi maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimukseen. Nyt valmistellussa strategiassa on huomioitu seudun kuntien strategiat.

Seudullisen strategian keskeinen tehtävä on ohjata Lahden seudun liikenteen strategista kehittämistä joukkoliikenteen ja toiminnan kehittämisessä edelleen. Hyväksyttäessä strategiaa seudun kunnat sitoutuvat kehittämään joukkoliikennettä strategiassa määritellyin tavoittein ja toimenpitein, käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Strategiassa on asetettu kolme tavoitetta:

1. Matkustajamäärät ja lipputulot kasvavat vähintään 50 % vuoteen 2035 mennessä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää riittävää rahoitusta.
2. Maankäyttöä ja joukkoliikennettä kehitetään yhteistyössä. Valtaosa uusista työpaikoista, palveluista ja asutuksesta sijoittuu runkolinjojen reittien varrelle.
3. Joukkoliikenne mahdollistaa autottoman arjen helposti, esteettömästi ja vähäpäästöisesti. Jokaisen strategian tavoitteen saavuttamiseksi on esitetty toimenpiteitä tavoitteeseen pääsemiseksi. Toimenpiteen yhteydessä on esitetty vastuutaho/sidosryhmä, mittari, aikataulu toimenpiteen toteuttamiselle sekä kustannusarvio. Toimenpiteiden toteutusaikataulu ei ole sitova. Toimenpiteiden toteuttamistavoista ja aikatauluttamisesta vastaa joukkoliikenneyksikkö, joka luo strategian pohjalta toimenpidesuunnitelman strategian voimassaoloajalle.

Keskeisiä toimenpiteitä tavoitekohdittain ovat:

1. Lippuhintojen pitäminen kilpailukykyisenä, markkinoinnin kohdentaminen ja asiakastuntemuksen parantaminen, Trion vaihtopysäkkialueen toteuttaminen sekä sidosryhmäyhteistyön kehittäminen.
2. Maankäytön kehittäminen vahvan joukkoliikenteen alueilla esimerkiksi tiheimmin liikennöityjen linjojen reittien varrelle ja asemaseuduille sekä runkolinjaston perustaminen.

3. Lippu- ja maksujärjestelmän kehittäminen houkuttelevammaksi ja selkeämmäksi, joukkoliikenneinfran kehittäminen joukkoliikenteen nopeuttamiseksi ja sujuvoittamiseksi sekä luotettavuuden ja houkuttelevuuden kehittäminen.

Strategian tavoitteisiin pääsyn edellytyksenä on esitettyjen toimenpiteiden toteutus. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää hyvää sidosryhmäyhteistyötä, ja erityisesti tavoite 2 ei ole yksin joukkoliikenneyksikön toteutettavissa.

Tavoitteiden toteutumiseen vaikuttaa oleellisesti myös joukkoliikenteen rahoituksen turvaaminen. Kaikkien esitettyjen toimenpiteiden toteutuessa arvioidaan bruttokustannusten nousevan vuositasona noin 7,5M€ ja lipputulon noin 6,15M€. Kuntien kesken jaettava nettokustannus kasvaisi noin 1,2–1,3M€, josta Lahden kaupungin osuus on arviolta noin 1,1M€.

Valtaosa palvelutason parannuksista kohdistuu Lahden kaupungin sisäiseen liikenteeseen. Esitetyt kustannusvaikutukset eivät sisällä esimerkiksi mahdollisten kasvusoimusten mukanaan tuomia joukkoliikenne tarpeita eikä niissä ole huomioitu kustannusindeksien vaikutuksia esimerkiksi liikennöintikustannuksiin. Strategiassa yhtenä toimenpiteenä on kuitenkin määritelty lippuhinnoittelusta ja sen sitomisesta kustannusvaihteluun, joilla pyritään minimoimaan indeksien heilahteluiden vaikutus nettokustannuksiin. Matkustajamäärä- ja lipputulotavoitteisiin pääsy edellyttää molempien tavoitteiden osalta noin 3,5 % vuosittaista kasvua, kun lähtötasona käytetään vuoden 2023 lukuja.

Tavoitteiden seuranta suoritetaan vuosittain, jonka pohjalta erikseen tehtävää toimenpidesuunnitelmaa voidaan muokata tarpeen vaatiessa. Raportissa on erikseen määritelty vaikutukset eri toimenpiteiden osalta. Matkustajamäärätavoitteeseen pääsyn kannalta tärkeimmät toimenpiteet ovat palvelutason parantaminen, runkolinjaston perustaminen ja joukkoliikennettä tukeva maankäyttö. Näiden toimenpiteiden vaikutus on arviolta noin puolet matkustajamäärätavoitteen toteutumisen kannalta.

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta pyytää jäsenkunnilta, Päijät-Hämeen hyvinvointialueelta, Päijät-Hämeen liitolta, toimialueen kuntien vanhus-, nuoriso- ja vammaisneuvostolta sekä kumppanuuspöydiltä lausuntoa strategialuonnoksesta Lahden seudun joukkoliikennelautakunnalle osoitettuna sekä toimitettuna Lahden kaupungin kirjaamoon 31.10.2024 mennessä.

Lausunnot

Kärkölän vanhus- ja vammaisneuvoston lausunto 3.10.2024

Joukkoliikenne maaseudulta kaupunkiin ja takaisin

- Olisi hyvä, että vaihtoyhteydet olisivat hyvin toimivia ja että bussit odottaisivat (tietyn ajan), jos junat ovat myöhässä esim. talvella tai jos junaan tulee vikaa.
- Ilta- ja viikonloppujunia tulisi olla riittävästi.
- Matalaliikennebussit olisivat tarpeen ikääntyneille ja toimintakyky rajoitteisille.

- Esteettömyys huomioitu sekä sopivat ja turvalliset tilat matkustajille.
- Lippujen hinnat kohtuulliset.
- Huomioitava koulujen alku- ja loppumisajankohdat.

Näillä huomioilla toteamme strategian olevan kattava selonteko sekä tavoitteellinen.

Kärkölän nuorisovaltuuston lausunto 9.10.2024

- Myös kertalipuissa tulisi huomioida opiskelijahinnoittelu.
- Järvelä-Lahti 20:38 ja Lahti-Järvelä 21:04 junavuorojen lisääminen.
- Matalaliikennebussit ja matalalattiajunat olisivat tarpeen liikuntakykyrajoitteisille ja lapsiperheille.

Kärkölän kunnanhallituksen lausunto

Lahden talousalueen liikenteen strategisena tavoitteena tulisi olla raideliikenteen kehittäminen sekä paikallisesti että laajemmin yhteyksinä muihin talousalueisiin. Pyrkimys raideliikenteen parantamiseen Lahdesta Helsinki-Vantaan lentokentälle ja Heinolan kautta Mikkeliin ovat oikeita tavoitteita.

Raideliikenteen paikallisen liikenteen kehittämisessä tulisi laajasti arvioida paikallinen rataverkko ja sen käytettävyys. Lahden talousalueella tulisi aktiivisesti kehittää myös raidekulkuneuvojen kehitystä. NykYTEKNIikka mahdollistaa edullisen liikennöinnin miehittämättömillä, kevyillä kiskobusseilla. Olemassa olevan rataverkon hyödyntäminen, laajentaminen ja kehittäminen tulisi projektoida hankerahoituksella. Raideliikenteen mahdollisuuksia voidaan hyödyntää laajemmin Riihimäki-Kouvola välillä, Orimattila (Loviisa) - Heinola (Mikkeli) välillä ja ehkä myös Lahden sisäisessä liikenteessä esim. Mukkulan kampukselle. Taloudellisena edellytyksenä toteutettavuudelle on miehittämättömän kiskobussin käyttöönotto.

Esittelijä	pormestari Markku Koskinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää antaa lausuntonaan selvitysosassa olevat vanhus- ja vammaisneuvoston ja nuorisovaltuuston lausunnot sekä kunnanhallituksen strategisen tavoitteen raideliikenteen kehittämisestä.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Jakelu	Lahden kaupunki